

conventional teaching methods, offering a dynamic educational experience that empowers the professionals of tomorrow to make a substantial impact in their chosen fields.

References

1. Satoh M., Fujimura A., Miyagawa S. Difficulties and innovations in teaching anatomy and physiology in nursing //Nurse Education in Practice. – 2023. – Т. 67. – С. 103-551.
2. Lone M. Innovative strategies for teaching anatomy to dental students : дис. – University College Cork, 2018.- с.276
3. Leitão A. M. F. et al. Digital Technological Innovations in the Teaching of Human Anatomy in Health Courses: an Integrative Review //Journal of Morphological Sciences Vol. – 2023. – Т. 40. – С. 121.
4. Sugand K., Abrahams P., Khurana A. The anatomy of anatomy: a review for its modernization //Anatomical sciences education. – 2010. – Т. 3. – №. 2. – С. 83-93.

Лунячек В. Е.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри викладання профільних дисциплін
навчально-наукового інституту міжнародної освіти;
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Лунячек Н. О.

вчитель географії вищої категорії, вчитель-методист;
КЗ Харківський ліцей ім. І. Н. Пitiкова № 24

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Диверсифікація освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що була унормована Законом України “Про освіту” та постановою КМУ № 800 від 21.08.2019 р. “Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників” принципово змінила можливості учителя щодо побудови індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Розглянемо цю проблематику на прикладі вчителів географії. Ми неодноразово зверталися до цієї тематики у попередніх роботах [1-4].

Традиційно підвищення кваліфікації вчителів географії відбувалося на базі обласних ІППО із залученням відповідних методистів і частково запрошених з інших закладів освіти фахівців. Проблема полягала в тому, що ІППО не спроможні були тримати у своєму штаті достатню кількість викладачів за цим напрямом для забезпечення потреб вчителів географії. Краще ситуація була у великих обласних центрах, де кількість ЗВО і їх спрямованість дозволяла залучати викладачів на

засадах сумісництва. Разом із тим, право вибору вчителем освітньої послуги було суттєво обмежено.

Трансформації, що відбулися в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників після 2017 року змінили ситуацію принципово. Перш за все це стосується спроможності вибору провайдера для отримання відповідної освітньої послуги. Цим скористалися багато класичних і педагогічних університетів, що мають відповідні акредитовані програми. Разом із тим, на порядок денний вийшли й інші провайдери, що представляють громадські організації, ФОПи, проекти різних інституцій, окремих фахівців.

Відповідна робота проводиться нами в межах проекту “Professional Development” [5]. Особливістю проекту є спроможність залучення до нього за договорами представників різних закладів вищої освіти та профільних організацій, зокрема Навчально-наукового інституту екології та факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Слід наголосити, що залучення викладачів не обмежується окремим регіоном чи країною, як це було в традиційній схемі підвищення кваліфікації.

Програми підвищення кваліфікації оприлюднені на сайті проекту, що дозволяє завчасно з ними ознайомитися (рис.1). Крім того, на сайті представлені резюме розробників програм підвищення кваліфікації та викладачів проекту, що дозволяє ознайомитися не тільки із змістом програм підвищення кваліфікації, а й з професійним досвідом викладачів, що ці програми реалізують. Це робить вибір програми підвищення кваліфікації виваженим і, в підсумку, забезпечує якість надання освітньої послуги. Якість надання освітніх послуг підсилюється спроможністю рефлексії на анонімних засадах, що мотивує викладачів постійно поліпшувати якість викладання. Важлива роль у цьому питанні належить менеджменту проекту.

Важливою складовою підвищення кваліфікації вчителя географії є попередня діагностика його професійних потреб, яка проводиться проектом з використанням стандартних google-інструментів. Зазначимо, що серед потреб учителів, є специфіка викладання географії у 6 класі відповідно до концепції НУШ; застосування формульовального оцінювання на уроках географії; методи і форми роботи в умовах дистанційного навчання; застосування на уроках компетентнісних задач, особливо при виконанні практичних робіт тощо. Багато вчителів цікавляться питання викладання географії, як складової інтегрованих навчальних курсів. Серед найбільш поширених запитань можна виділити інтерес до застосування проектних методів навчання, розробки інноваційних проектів, в тому числі в процесі підготовки робіт в межах діяльності Малої академії наук. Важливим аспектом є викладання географії дітям в умовах реалізації концепції інклюзивного навчання, що потребує спеціальних знань і залучення фахівців не тільки з географічної, а й інклюзивної освіти. У цій ситуації, як правило, мало одного заняття і фахівці проекту рекомендують пройти навчання на спеціальних курсах тривалістю 15 годин.

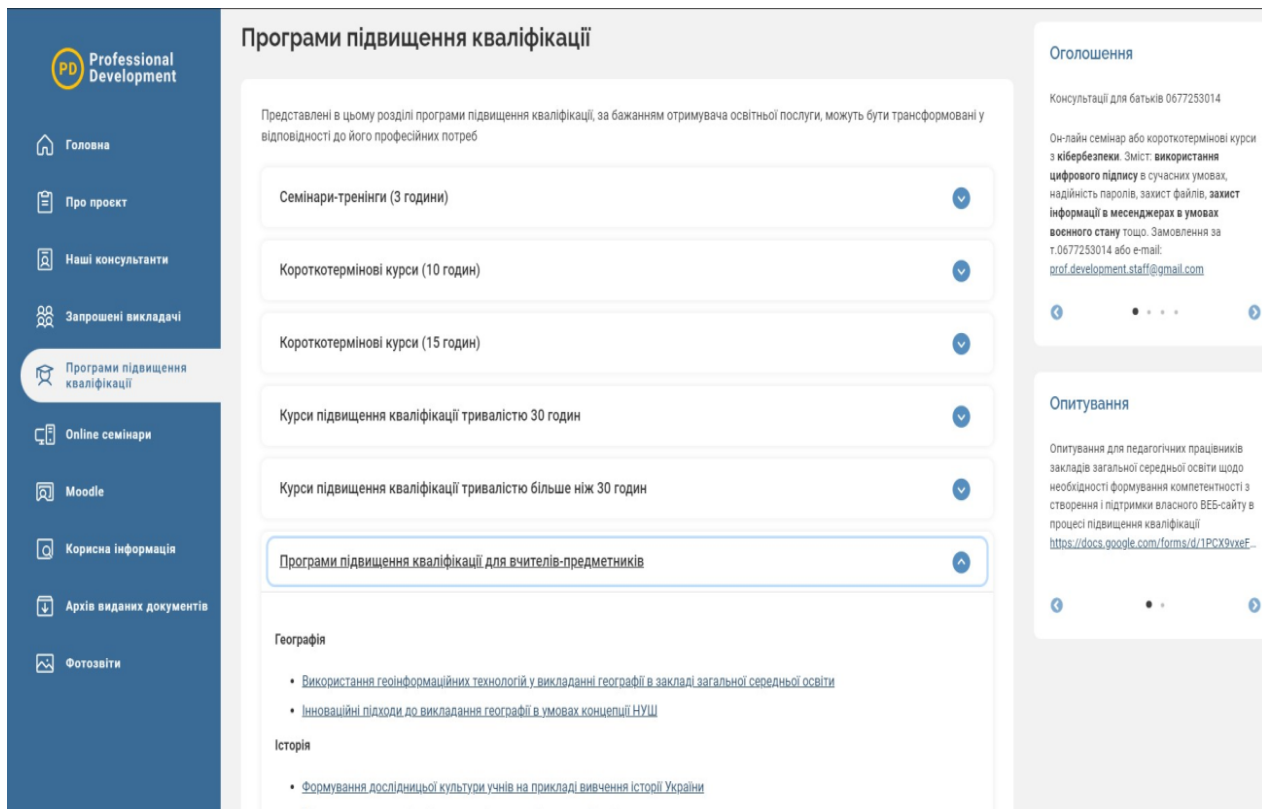

Рис.1. Програми підвищення кваліфікації вчителів географії на сайті проєкту
“Professional Development” [5]

Слід зазначити, що нагальної потребою часу є залучення фахівців з геоінформаційних технологій, тому, що багато вчителів мають певні труднощі в роботі із сучасними картографічними сервісами. Залучені проєктом фахівці картографи проводять заняття з опанування такими сервісами та інструментами, як GoogleMaps, Felt, Liveworksheets, Wordwall, Canva, Jamboard, Padlet, Thinglink, iLoveIMG, PowerPoint, Paint тощо. Наголосимо, що серед побажань вчителів дуже часто є прохання провести порівняльний аналіз підручників з географії та їх методичного забезпечення.

Виходячи з викладеного вище зауважимо, що якість надання освітніх послуг щодо підвищення кваліфікації вчителів географії в умовах диверсифікації суттєво поліпшилась, за рахунок надання вчителю права вибору й широкої географії залучення фахівців для викладання на відповідних курсах. З нашої точки зору майбутнє в цій царині полягає в створенні модульних курсів комбінованого типу, що дозволить поліпшувати професійну компетентність учителя географії в межах індивідуальної траєкторії його розвитку.

Список літератури

1. Лунячек В.Е., Борисенко К.Б. Компетентнісна модель майбутнього вчителя географії як інструмент професійної підготовки в класичному університеті // *Нова педагогічна думка*. – 2018. – №3 (95). – С.99–110.

2. Лунячек В.Е., Борисенко К.Б., Попова В.С. Навчальні практики як складова професійної підготовки майбутніх учителів географії у зарубіжних університетах // *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*: зб. наук. пр. Випуск 65. – Х.: Українська інженерно-педагогічна академія (УІПА), 2019 – 204 с., с.114–123.

3. Лунячек В.Е., Борисенко К.Б., Івлева Ю.В. Трансформація географічної освіти в процесі реалізації концепції нової української школи // *Нова педагогічна думка*: науково-методичний журнал. Рівне: РОІППО, 2022. №2 (110), с.79–88.

4. Luniachek V., Borysenko K, Varenko T. Educational trainings for future geography teachers: Ukrainian perspective // *Geosaberes, Fortaleza*, V. 11, p. 406 – 422, 2020. URL: <http://www.geosaberes.ufc.br/geosaberes/article/view/941>

5. Professional Development (професійний розвиток працівників освіти та інших професійних спільнот) / URL: <https://www.profdevelopment.com.ua/>

Мала О. В.

вчитель вищої категорії початкових класів
початкової школи № 332 м. Київ

ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Ключові слова: емоційний ресурс, освітній процес, стресова ситуація, стресостійкість, психологиня.

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України погіршило доступ дітей до освіти, поглибила наявні освітні нерівності, негативно вплинула на якість освітнього процесу та успішність учнів, також відобразилася на психоемоційному стані учасників освітнього процесу.

Педагог завжди приємний, емпатичний, спокійний та знає, як потрібно поводитись у тій чи іншій ситуації. Проте він теж людина, яка втомлюється, виснажується, дратується та вигорає. Згідно з дослідженнями, які проводили у США, 20 – 30% американських вчителів зазнають вигорання помірно високого чи високого рівня [8]. Освітня фундація GoGlobal наприкінці 2022 року провела дослідження настроїв та потреб освітян та учнів в Україні. З'ясувалось, що після майже року повномасштабної війни 54% вчителів помітили у себе ознаки професійного вигорання. Аналогічна кількість педагогів зазначила, що потребує психологічної допомоги. Ба більше, педагоги помітили у 75% учнів когнітивні прояви стресу: тривожність та стурбованість (24%), розгубленість та неуважність (16%), втрату мотивації до навчання (22%) [2].

Насправді це нормальна реакція на ненормальні події. Дитина, як повноцінний суб'єкт освітньої діяльності, потребує не директив (настанов, повчань, наказів), а